

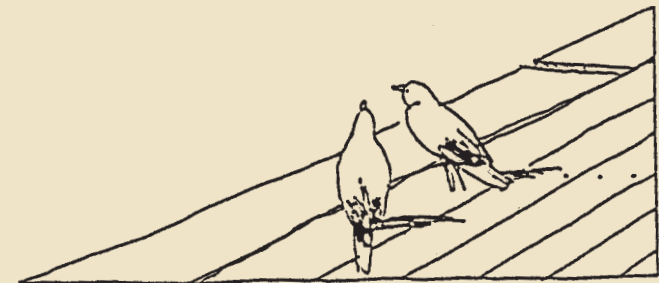
STAVANGER KOMMUNE

UTESERVERING

Sommeren 2005, Vågen i Stavanger

Forside: Sommeren 2005, Nygata i Stavanger

UTESERVERING PÅ OFFENTLIG GRUNN I STAVANGER SENTRUM

Veileder med retningslinjer for plassering og utforming

Forord

Sommerens uteserveringer hører til bylivets høydepunkter. Noen av oss reiser på ferie bare for å sitte med en kaffekopp og betrakte det pulserende bylivet, andre får sine beste idéer sammen med kollegaer over et glass øl etter arbeidstid. Å bli sett og se andre, mens sola varmer i ryggen eller paraplyen skjermer for det milde sommerregnet, hører med til "det gode livet" for de fleste av oss.

Stavanger kommune har derfor som intensjon å legge til rette for uteserveringer de fleste steder i sentrum, der det måtte være ønskelig og tjenlig, forutsatt at trafikalt farlige situasjoner er vurdert og tatt hensyn til.

De siste årene har det vist seg at enkelte næringsdrivende glemmer at uteserveringen skal være et visuelt pluss til bylivet og ikke representere en forsøpling av det samme. Det har vært oppsatt uteserveringer, særlig under festivaler, som på langt nær har vært tjenlige for byens egenart og vår generelle trivsel. Slike forhold tar vi nå sikte på å endre fram mot Det europeiske kulturhovedstadåret 2008.

I dette heftet diskuterer vi noen prinsipper for uteserveringer og måter de kan tilrettelegges på. Helt til slutt har vi foreslått retningslinjer for uteserveringer og referert de viktigste paragrafer i politivedtektene. Vårt håp er at denne veileder med retningslinjer skal føre til et ennå bedre og hyggeligere sommermiljø i Stavanger - også for de av oss som er opptatt av de mer arkitektoniske og estetiske sidene ved bymiljøet.

Kultur og byutvikling, 01.12.2004,
sist korrigert 14.04.05

Halvor S. Karlsen
direktør

Anne S. Skare
byplansjef

Turid Haaland
sjefarkitekt/prosjektleder

UTESERVERING - HISTORISK UTVIKLING

Vi lærte det i Sør-Europa og etter hvert har også vi i Norden flyttet ut på gater og torg - opp til flere måneder i året. Ja enkelte sentrale byområder i Norge er i dag nesten dekket av uteserveringer på sommerstid!

*Kveldsstemning på
Piazza Navona, Roma* ►

*Sommeren er kommet
til Karl Johan, Oslo* ►

◀ *Morgenstemning i
Trastevere, Roma*

Rundt 1950 hadde vi i Stavanger kun én overbygget (og delvis innbygget) utekafe i Stavanger: "Alexander/Allikken" utenfor hotell Atlantic. Femti år senere har vi 30-40 uteserveringer bare i Stavanger sentrum, og flere vil sikkert komme. Under sommerens mange festivaler øker antallet betraktelig

Stavanger kommune, som leier ut offentlig gate- og plassareal til slik virksomhet, ønsker i utgangspunktet mange uteserveringer, dersom det ellers ligger til rette med hensyn til trafikksikkerhet, servicekjøring, tilpassing til funksjonshemmede, toaletter og en tilfredsstillende plassering av kjøkken.

I dag har vi i Stavanger sentrum stort sett hyggelige uteserveringer. Men enkelte steder er dessverre områdene tilfeldig utformet og tilrettelagt, selv om trivselen kan være bra nok. Underlag og møbler er av ymse kvalitet, til dels mye i plast, og reklame florerer på parasoller, gjerder, fortau og husvegger. Ved større arrangementer eller festivaler blir nye inngjerdinger føyd til utenpå de faste inngjerdingene og ofte av varierende type.

I Stavanger sentrum er gatene smale og uterommene små, men mindre "serveringsstasjoner" kan være like hyggelige som de større - og bymiljøforskere har funnet at bruken av en bykjerne er proporsjonal med utendørs sittesteder! Midt i den positive utviklingen av uteserveringssteder må vi derfor ikke glemme å sette opp benker og stoler for de av oss som bare har behov for en pust i bakken og kanskje et glass vann. Gjestfrihet og omsorg for alle er tegn på virkelig bykultur!

Dette heftet handler om hvordan vi kan lage bykultur samtidig med serveringskultur.

Gode sitteplasser i Sommer-Stavanger

UTESERVERINGER I STAVANGER SENTRUM

◀ Kartet viser steder for uteservering i Stavanger sentrum sommeren 2004.

POSITIV BETYDNING

Uteservering gjør oss sosiale og glade!

Uteservering og uteliv er sunt - hele året!

Uteservering skal være inviterende og skal gjelde for alle!

Uteserveringer skal kle byen og gjøre gater og plasser vakrere!

Bedre enn legemidler?

◀ *Å se og bli sett ...
Fullt på solsiden i Vågen*

Vågen/"Solsiden"

"Men når vårsol i bakkarne blenkte
fekk han hug til si heimlege strand..."

Ivar Aasen

Gågatenettet

Enkel og fleksibel uteservering i Skagen-gateløpet

Skagenkaien

*Langbord og "forbrødring". Festivalbyen Stavanger
venter storinnrykk til Tall Ships Race 2004.*

HVA KAN BLI BEDRE?

I dag har vi noen få elegante og en del hyggelige uteserveringer, men mange steder er dessverre uteserveringene lite attraktive å se på. Underlag, inngjerding og møbler er rasket sammen i full fart og reklamemateriale florerer på skjermer, gjerder, parasoller, ølbrikker og glass.

Politiet har tidligere krevd at uteserveringer hvor det serveres alkohol skal gjerdes inne og så sitter vi der, innenfor strenge gjerder, som "en flokk villstyringer" som må holdes på plass.

Vi vil framover arbeide for at nødvendige avgrensninger blir så "myke" som mulig og lære av andre byer og kulturer. Til Det europeiske kulturhovedstadåret 2008 skal vi over alt i sentrum ha hyggelige, ryddige og gjestfrie uteserveringer!

▲
Et skilt for mye!

◀ *Stygg avgrensning.
Ulovlig reklame.
Banal pynt.*

*Glimt fra festivalmøbleringer. ►
Fotos taler for seg ...*

VEILEDER FOR UTFORMING

Underlag

Underlaget for en uteservering skal være i materialer som kan spyles. Aktuelle materialer i Stavanger sentrum vil være brostein, skifer, granitt, betongstein og asfalt. Det er viktig at bordbein og stolbein er tilpasset det aktuelle underlaget. Oppføringer/terrasser i tre og gressliknende matter vil ikke bli tillatt.

Stavanger kommune har i årenes løp investert mye i vakre natursteinsbelegg i sentrumssonen. Nye områder er under planlegging og vil bli opparbeidet til 2008. Det skulle derfor ikke være nødvendig å skjule disse med treplattinger og plastgrønne "gressmatter".

Avgrensning/inngjerding

Der fysiske avgrensning av et serveringsområde vil være nødvendig, skal dette vises på eget kart i leiekontrakt. Det er en forutsetning at avgrensninger til enhver tid overholdes. Utglidninger kan føre til at ny kontrakt ikke vil bli gitt neste sommersesong.

Avgrensning kan om ønskelig markeres ved blomsterkasser, gjerdetyper i jern/stål og diverse typer løsfot-systemer med kjede eller tau. De såkalte "Sørlandsstakitter" skal ikke brukes. Der det kan være trafikkfare pga beliggenhet langs kjørebane skal det settes opp gjerder/lenker tilpasset de øvrige avgrensninger. Faste gjerder bør ha nedsenkede fundamenter (med lokk, når gjerdet tas bort om vinteren).

Ledelinjer

Avgrensninger må være slik utformet og plassert at de ikke er til hinder for syns- og bevegelseshemmede. Vedrørende ledelinjer og universell utforming, se retningslinjer side 24.

Møbler

Det finnes etter hvert mange typer praktiske møbler for uteservering, i materialer som tre, rotting, plast, stål og aluminium. Normalt bør møblene være relativt små og holdes i nyanser fra grått/blankt til sort og naturfarget (tre, strå). Noen ganger kan trestoler i malte farger være OK.

Stoler må kunne stables eller foldes sammen ved spyling av grunn/bakke eller for bortsettning i lagerrom om natten. Lagring av stoler i container på stedet tillates ikke.

Maksimalt antall stoler og bord skal være avtalt i kontrakt.

Ved matservering ute er firkantede bord å foretrekke for bevegelseshemmede i rullestol.

Små stoler og bord gir flere plasser og bedre tilpassing til underlaget, Oslo

Parasoller/markiser

Tak over uteserveringer på offentlig grunn skal være parasoller i hvitt/ offwhite, lys mocca eller mørk grønn. Parasollene bør ha en maks diamenter på 4,0 m.

Rette markiser (uten sidekanter) og i dybde opp til 3,0 m kan også henge ut fra husveggen bak. NB. Markiser kan nektes på fredet eller vernet bygning.

Markisene bør ha rette kanter, være ensfargede og uten reklame, bortsett fra eventuelt firmalogo i små bokstaver på nedhengende kant foran.

◆ Samme sted, med og uten inngjerding. Oslo.

◀ Enkle markiser, Oslo

◀ Også i Norge er hvite parasoller det mest delikate, Oslo

Serveringsdsker

Normalt skal all servering foregå innefra og ut. Det er derfor ikke tillatt å sette opp annet enn et smalt serveringsbord/disk ute. Salg mot fortau/gate og forbi-passerende (for is, pizza, vafler, brus etc.) skal ikke forekomme fra uteserveringsenheten. Det bør normalt ikke tillates øltappesteder utendørs.

Toaletter

Alle uteserveringssteder skal ha tilgjengelig toaletter, inklusive handikap-toalett innendørs, om det ikke finnes et offentlig toalett for bevegelseshemmede i den umiddelbare nærhet.

Boskasser

På hvert serveringsområde skal det finnes lett tilgjengelige boskasser og sigarettunker, f. eks. samme typer som er valgt for offentlig bruk i Stavanger sentrum, i sort farge eller stålfarge. Se også eksempler.

Reklame

Se forslag til retningslinjer og "Vedtekt til plan og bygningsloven § 107, skilt og reklame, Stavanger kommune, gjeldende fra 01.04.1998".

Gode og romslige boskasser

Kiosk med hele 8 ulovlige reklameoppsettinger, Ankertorget

Serveringsareal med HC-toalett ved MagasinBlaa

Serveringssteder med alkohol

Politiet i Stavanger har tidligere forlangt tydelig fysisk avgrensning av uterestauranter hvor det serveres alkohol. Dette har ofte vært utført som omkransende tregjerder/stakitter med fundamenter som betongelementer.

Stavanger kommune ønsker å gå helt bort fra innhegninger med "Sørlandsstakitter" eller "Stavangergjerder" og foreslår i dette heftet mer fleksible, moderne og lette avgrensninger. Grensemarkeringer kan også utføres ved blomsterurner, metallanker, linjer i beleg, eller gjennom en avtale om antall stoler/bord.

Man vil kreve (og følge opp ved kontroller) at serveringene holder seg innenfor de avgrensede områdene som ligger til grunn for leieavtale med kommunen. Leietaker kan sies opp dersom noen av vilkårene i leiekontrakten, inklusive retningslinjer for plassering og utforming, brytes.

Noen steder bør det reserveres areal til andre aktiviteter, Arneageren.

Tilpassing for syns- og bevegelseshemmede

Det skal være universell atkomst fram til, utendørs serveringsområder. Fortau eller gangbaner tilpasset syns- og bevegelseshemmede må være fri for hindringer og derfor ikke brukes til uteserveringer. Også uteserveringens interne utforming og avgrensning må tilpasses funksjonshemmede.

Fortau for bevegelseshemmede må ikke blokkeres som her, Skagen.

Godt plassert uteservering i Østervåg. Ingen reklame, kun navn på markisenedhenget. Blomsteroopheng på vegg som i gate, Østervåg.

PRAKTISKE OPPLYSNINGER INFORMASJON

Hvordan går du fram?

Dersom du ønsker å starte en uteservering på offentlig grunn, må du samarbeide med eier av en restaurant eller kafé, da du vil trenge tilgang til kjøkken, toaletter og lagerplass innendørs. Du må ha tillatelse og kontrakt med Stavanger kommune eller Stavanger Interkommunale Havn IKS om du ønsker å servere på offentlig gate-, plass-, park- eller havneareal.

Hovedkontakter i Stavanger kommune:

- Teknisk Drift v/Vei og trafikk - for utleie og avklaring vedr. areal, tekniske krav og utforming av kontrakt
- Kultur og byutvikling v/Byplan - for rådgiving vedr møbleringer, avgrensninger med mer
- Rådmannen - for søknad om skjenkebevilgning

Se også håndboken:

"Bruk av uterommene i Stavanger sentrum", datert Stavanger kommune/Teknisk Drift 1999, sist revidert 2004.

Se også heftet:

"Vedtekt til plan- og bygningsloven § 107, Skilt og Reklame, Stavanger kommune", gjeldende fra 01.04.1998.

Er dette uteservering? Fra Nygata

HVA KAN VI LÆRE AV ANDRE BYER?

Fra København

Danskene har lenge hatt en mer utviklet bykultur enn oss i Norge, la oss være enige om det! Når det gjelder uteserveringer og estetisk kvalitet har de derfor mer erfaring. I de siste årene har vi lagt merke til følgende ved danske uteserveringer:

- Man gjerder ikke nødvendigvis inne serveringsområdene i sentrumssonen. Serveringen er en del av gaten eller plassen og åpner seg gjestfritt mot de forbipasserende.
- I København brukes parasoller/paraplyer i stoff i fargene hvitt og lys mocca/konjakk. Ingen parasoll har reklame på seg. Dette gir et friskt og sommerlig innslag i bybildet og et lyst og varmt miljø under parasollene.
- Går du i typiske handlegater i danske byer vil du se at det brukes som regel bare rettvinklede markiser ut fra bygningene, og fargene på markisene er tilpasset både bygningens fargevirkning og symbolsk de varene som selges innenfor.
- Man ser nesten ikke plaststoler i sentrum i København.
- Det tillates ikke salg mot gate fra et serveringssted, verken av pizza eller annet.
- Uteserveringene holdes rene for boss.

*Kirketårn, gamle hus, ►
trær, parasoller og
sykkelparkering.
Hyggelig dansk!*

▲ Turistene ventes til Rådhusplassen. Behagelige stoler i byens "finstue". Ingen avgrensning.

◀ Kaffeservering under lys moccafargede paraplyer. Ingen inngjerdning mot gangbane.

Fra Roma

La oss dra ennå lenger sørover - til "kildene" ...

- I Roma er paraplyene alltid hvite og luftige
- Serveringene omkranser plassene/uterommene, det avsettes normalt ikke areal til servering ute på selve plassen
- Avgrensninger mot gate eller kjørefelt er ledig utformet
- Eventuell bruk av beplantning holdes i kun en type
- Ingen reklame er å se
- Det er ofte duker på bordene, derved unngår man "ølpreget" over alt
- Man har ofte hyggelige lys på bordene om kvelden

▲ Uteserveringen omkranser uterommet

◀ Ledelinjeavgrensning mot gate og serviceareal.
Kun én plantetype. Trestoler med grønt stoff.

Varme og samstemte fargetoner. ►
Så enkelt, ledig og hyggelig kan
uteservering innpasses i uterommet,
Campo di Fiori

RETNINGSLINJER

Retningslinjer for plassering og utforming av uteservering på offentlig grunn i Stavanger sentrum. (Avgrensning som for Kommunedelplan Stavanger Sentrum 1994-2005, stadfestet 02.09.1996.)

1. Retningslinjer gjelder også under festivaler og inngår som vedlegg til "Vilkår for bruk av kommunal grunn til uteservering", vedtatt av Stavanger formannskap den 09.12.04 sak 3328/04.
2. Innenfor skjenkeringen regnes sommersesong for uteservering fra 01.04. - 30.09. Utenfor dette tidsrommet skal normalt alle serveringselementer, som møbler/plantekar/parasoller/gjerder, tas bort.
3. Uteserveringer i Stavanger sentrum skal tilpasses byens særpreg. Uteserveringer skal i form og farge ikke dominere bygninger, gater eller plasser. (Se også pkt. 22).
4. Uteserveringer skal framstå så åpne som mulig og skal innordnes gate- eller plassmiljøet. Serveringssteder som ligger ved siden av hverandre bør samarbeide om helhetlige løsninger. Kontakt mellom betraktere og byens pulserende liv er viktig.
5. Uteserveringen plasseres i direkte anslutning til tilhørende, innendørs serveringslokale, eventuelt utenfor en avsatt gangsone langs fasade/utstillingsvinduer.
6. All servering skal foregå fra innvendig kjøkken/anretning. Det er ikke tillatt å sette opp anretning for salg av pizza, vafler, iskrem, drikkevarer mm fra serveringsområdet ut mot offentlig gangpassasje/fortau.
7. Serveringsarealet må ikke på noe punkt medvirke til trafikkfare, f. eks ved å komme i konflikt med siktlinjer, ryggebevegelser for servicebiler, overganger etc.
8. Det skal være universell atkomst fram til og inn i et utendørs serveringsområde, med atkomst på min 1,5 m passasje. Det skal også være universell atkomst til HC-toalett i tilhørende serveringslokale eller i gatemiljøet (maks avstand 50 m). Uteserveringens avgrensninger og nivåer må tilpasses syns- og bevegelseshemmede. Det må settes opp anvisnings-ordninger der serveringen starter inne på fortau og det bør legges opp til kontraster i fargebruk, f. eks. ved bruk av ledelinjer i underlaget.
9. Serveringsareal på fortau skal ikke være bredere enn at det blir fri passasje på 1,5 m på smale, ikke særlig beferdede fortau, eller 2,0 m på normale fortau. Gangpassasjer skal være 3,0 - 4,0 m der det er stor/overordnet ferdsel av fotgjengere og/eller syklistene. Det skal ikke serveres på fortau eller i gangbaner avsatt til syns- og bevegelseshemmede.
10. Minste bredde for en uteservering, på et smalt, ikke særlig beferdet fortau, kan være 0.6 m ut fra vegg, dvs kun to stoler pr bord. Det er en forutsetning at dette fortau ikke er anlagt som passasje for syns- eller bevegelseshemmede.
11. Uteserveringer skal plasseres direkte på gatebelegget/fortausbelegget. Ikke på noe sted tillates oppbygde tredekker eller kunstige grasmatter eller tepper.
12. På plassdannelser kan uteserveringens begrensning markeres i selve gatebelegget, eventuelt kan det avtales et begrenset antall bord/stoler innenfor et bestemt område i beleggutformingen.
13. Avgrensninger mellom uteserveringer i samme gateløp eller ved siden av hverandre på en plass skal være av samme utforming og kvalitet og ikke høyere enn 110 cm. Nødvendig inngjerding mot fortau skal markeres ved samme gjerdetype. Disse skal være mest mulig gjennomsynbare og åpne, uten skivematerialer, utfyllinger, ornamenter eller reklame. Eventuelt kan settes opp flyttbare påler i stål, aluminium eller tre kombinert med hengende lenker eller tau. Om mulig bør fundamentet for faste avgrensninger settes ned i terreng (med lokk på når disse ikke brukes).
14. Det tillates ikke oppsetting av stakittgjerder i tre, f. eks såkalte "sørlandsgjerder" i betongfundamenter. Det skal heller ikke brukes plexiglass i gjerder/avgrensninger.

15. Som overdekninger tillates normalt rette, enkle markiser ut fra vegg (kan nektes dersom bygget er fredet eller vernet, se pkt 23). Utforming av markiser tilpasses byggets karakter og fortausbredde og må normalt ikke være bredere enn 250-300 cm. Utenfor markisen kan settes opp parasoller i lyse, lette stoffkvaliteter. Farger på parasoller skal være i off-white/lys mocca/lys okergul. Mørkere grønn farge kan også tillates i enkelte sammenhenger. Laveste høyde over terreng for markiser og parasoller skal være 230 cm. Det tillates ikke reklame eller bedriftsnavn på markiser og parasoller, kun mindre navnelogo på nedhengende del av markise. .
16. Det skal ikke settes opp separate telt eller midlertidige takkonstruksjoner utenfor eller inn til fredet og verneverdig bebyggelse som sjøhusrekken, heller ikke under festivaler.
17. Det skal brukes små, lette stoler og bord av god kvalitet, som kan stables eller slås sammen. Farge på utemøbler skal være så dempet som mulig. Store, hvite plaststoler skal ikke brukes.
18. Det tillates normalt ikke oppsetting av reklame eller større navneskilt i forbindelse med en uteservering, jamfør gjeldende kommunal vedtekt for skilt og reklame. Navnelogo kan kun markeres på skilt ved inngang eller på nedhengende del av markise (jamfør pkt 15).
19. Menyskilt, navneskilt eller blomsterkasser/blomsterurner kan ikke settes opp utenfor serveringsarealets avgrensning.
20. Eventuell beplantning i kant av et serveringsområde eller mellom serveringsområder skal holdes i samme karakter og ikke være høyere enn 130 cm over bakken. Slyngplanter, solitærplanter og plantede trær kan være høyere. Fargeharmoni skal vektlegges.
21. Møblering, plassering av markiser, parasoller, varmelamper og lignende må være i samsvar med krav om rømningsveier, brannsikkerhet etc. for den aktuelle virksomheten. I tillegg må virksomheten utarbeide/oppdatere risikoanalyse som ivaretar alle sikkerhetsmessige forhold forårsaket av endringer i driften. Dersom det skal oppbevares gassbeholdere til terrassevarmere og lignende, kreves det tillatelse fra kommunen v/brannvesenet.
22. Faste installasjoner som takkonstruksjoner, vegger/glasskjermer over 110 cm eller lignende - som ikke er nevnt over - skal byggesaksbehandles etter reglene i plan- og bygningsloven.
23. Alle inngrep i bygrunnen innenfor Middelalderbyen Stavanger krever godkjenning av Riksantikvaren. Tiltak vil kreve dispensasjon fra kulturminneloven § 3 om de er egnet til å skade, flytte, tildekke eller skjemme det automatisk fredete kulturminnet. Dette kan dreie seg om: Inngrep i bakken til fundamenter, plantinger, bosskontainere, visuell skjemming av stående middelalderbygg eller andre synlige automatisk fredete kulturminner, endringer i den middelalderiske gatestrukturen, sperring av siktlinjer eller endringer av grunnvannsforhold.
24. Røyking på uteområdet kan kun tillates dersom området får utlufting tilsvarende utendørs områder (jamfør retningslinjer vedr utforming og plassering av skillevegger og markiser/parasoller). Røyking skal ikke være tillatt der røyk trekker inn i lokalene.
25. Serveringsområdet skal hele tiden framstå ryddig og skal være rengjort senest en time etter stengetid.
26. Ved større arrangementer/festivaler og eventuelle utvidelser av uteserveringer/midlertidige uteserveringer skal det leveres inn renovasjonsteknisk plan. Større avfallsbeholdere skal være brannsikre, fysisk sikret og plassert slik at de ikke kommer i veien for fotgjengerbevegelser på fortau, ved overganger etc. Avfallsbeholdere skal ha en enkel og funksjonell utforming i dype, mørke farger som grått/sort eller mørk grønn og være uten reklame.
27. Avvik fra retningslinjer tillates ikke. Opprettinger skal skje umiddelbart og samme dag som feil eller ulovligheter påpekes av oppnevnt kommunal representant. Retten til å leie areal kan inndras ved vedvarende brudd på retningslinjene. Dersom kommunen påpeker uheldige, eller andre uønskede forhold som ikke spesifikt er nevnt foran, og leietaker ikke retter seg etter kommunens pålegg, kan også retten til å leie arealet inndras.

Kultur og byutvikling, Byplan, datert 01.12.2004.

Revidert iht. Kommunalstyret for byutviklings vedtak av 14.04.2005

UTDRAG FRA POLITIVEDTEKT FOR STAVANGER KOMMUNE

- Gjeldende fra 01.10.1997

- § 1 På steder som er alminnelig beferdet, eller bestemt for alminnelig ferdsel, er det forbudt å etterlate papir, tomflasker, sigarettstumper og annet avfall, utenom i oppsatte egnede søppelkasser. På steder som nevnt er det også forbudt å urinere og knuse flasker.
- § 2 Den som driver gatesalg, uteservering, kiosk- eller annen lignende serveringsvirksomhet, eller arrangerer idrettsstevner, friluftsmøte e. l. på eller ut mot et sted som er alminnelig beferdet eller bestemt for alminnelig ferdsel, skal sørge for at området ikke skjemmes eller tilgrises av virksomheten. Vedkommende plikter å sørge for et tilstrekkelig antall søppelkasser og at hele området holdes ryddig. Opprydding skal skje straks etter stengetid eller etter at arrangementet er slutt.
- § 7 På eller ut mot sted som er alminnelig beferdet eller bestemt for alminnelig ferdsel må ingen uten politiets tillatelse anbringe innretning som medfører fare for eller er til hinder for fri ferdsel. Dette gjelder også stående, gående, kjørende eller flyvende reklame, skilt, flagg, fakler, stands, vareutstillinger eller andre innretninger som benyttes til salg, kunngjøring eller reklame på fortau, plass eller torg.
- § 12 Den som ut mot offentlig sted vil framføre sang eller musikk, stille i stand oppvisning eller framvisning, eller gjøre bruk av høyttaler, må sende melding til politiet. Personer, lag eller organisasjoner skal ved innsamlinger på offentlig sted på forhånd gi melding til politiet. Det er ikke tillatt for forsamlingslokaler, herunder skjenke- eller serveringssteder, å ha dører og vinduer åpne hvis dette medfører sjenerende støy for omgivelsene.
- § 17 Unnlater noen å utføre noe vedkommende har plikt til etter denne vedtekt, eller pålegg gitt med hjemmel i vedtekten, kan politiet la det utføre på vedkommendes bekostning.

Overskudd kan være så mangt! Uteservering i Trastevere, Roma

◀ *Utemilø for kjølig vintervær. Stoler med pledd, Oslo.*

*Der det er uterom ► er det hjerterom!
Bykultur i København.*

HUSK!
At inddækket
forbudt for
motor
køretøjer

Gade
Zone

et cykel
støttestel

Den
Daglige
Hub

15

SOMMER I SENTRUM

Kultur og byutvikling, Byplan, april 2005

Foto og tekst: Turid Haaland

Utforming: Turid Haaland/Jorunn Imsland

Trykk: Colorprint

Opplag: 1000